

פרוטוקול מס' 33/ב

מישיבת ועדת הפנים
שהתקיימה ביום ג', י"ד באול תשי"ג (25.8.53)
(בשעה 8.30)

חברי הוועדה:

נ ר כ ה ו ר :

ט. חזבי	נ. חת - היו"ר
א. כלפון	ע. אסף
ג. טוער	ר. בטרוני
א. פרי	ד. הכהן
ג. פלש	ש. הלל
ט. בגין	א. חביבי

סוזפנים:

- ט. י. רוקח - סר הפנים.
- ט. א. סויאל - הסנהל הכללי של סטרד הפנים.
- ט. גלס - מטעם סטרד הטפטיים.
- מ. פיאמנטה - הסרגם.

- י. ישעיהו
- א. כהן
- ש. פרלסטין

ח ס ר ו :

סדר-היום:

- א. חוק לתיקון תקנות-טעת-חירות (יצאה לחוץ-לארץ), תשי"ג-1953.
- ב. תשובת טר-הפנים לסאילתות;
- ג. סיכום בקטר להעלאת קרובים טצפון-אפריקה;
- ד. דו"ח הועדה בקטר לפצג הבדוטים בנגב.

פותח את הישיבה.

היו"ר נ. חת:

כידוע לכם, קיבלנו טכתבים טכטה כפרים ערביים, טבהם הם טתלונבים על טט-הגלגלת וטט-החינוך שהוטלו על חוטביהם. כתבנו בענין זה למטרד החינוך ולמטרד הפנים, קיבלנו את תשובת מטרד החינוך יהחלטנו לעבור על כך לסדר-היום. כעת נתקבלה תשובת מטרד הפנים.

(קורא את תשובת מטרד הפנים)

הוחלט: הוועדה מקבלת לתשומת-לבה את תשובת
מסדר הפנים ועוברת על כך לסדר-היום.
כמו כן הוחלט להעביר לבעלי התלונות
העתק ממכתבי מסדר החינוך ומסדר הפנים.

א. חוק לתיקון תקנות-שעת-חירום (יציאה לחוץ-לארץ). תשי"ג-1953:

היו"ר נ. חת: כדי שתבינו מה העניין, אקרא בפניכם
את דברי-ההסבר:

"בתקנות-שעת-חירום (יציאה לחוץ-לארץ)
(תיקון), תשי"ג-1953 הועלו האגרות המסתלמות בעד היתר יציאה טלירה
אחת לחמש לירות ביחיד ושלוש לירות בקטין הנלווה אל יחיד בגיר ביציאתו
לחוץ-לארץ. נתעוררו ספקות אם להעלות זאת בדרך של תקנות-שעת-חירום היה
תוקף חוקי; לכן בא החוק המוצע וחוזר על הוראות תקנות-שעת-חירום אלה
ונותן תוקף לכל הפעולות שנעשו בתוקף תקנות-שעת-חירום האמורות."

שר הפנים - י. רוקח: תקנות-שעת-חירום חוקיות אם הן קטורות
בשעת-חירום, אולם קשה היה לי להטמין
שתשלום בעד היתר-יציאה קטור בשעת חירום. אני מבקש לקבל את החוק
המוצע כל עוד קיימת שעת-חירום.

מר בלט: התקנות המקוריות הורחבו עד לגמר
שעת החירום עוד בזמן סועצת המדינה
הזמנית, ולכן אם תיקון החוק הזה ייכנס לגוף התקנות המקוריות, מטיל
תוקף התיקון הזה יהיה עד גמר שעת חירום.

ס. בנין: אינני סבור שהעלאת התשלום בעד היתר-
יציאה, צריכה להיות קטורה בשעת חירום.
אני מעיר זאת בקטר לדבריו של היועץ המשפטי.

חוק לתיקון תקנות-שעת-חירום (יציאה לחוץ-לארץ),
תשי"ג-1953 - ג ת ק ב ל.

ב. תשובת שר-הפנים לשאילתות:

היו"ר נ. חת: אחת השאילתות שנשאלה באחת הישיבות
האחרונות היחה בקשר לבחירות לעיריית
נצרת.

שר הפנים - י. רוקח: שאלה זו נדושה הרבה גם במסעלה, ובסופו
של דבר באנו לידי החלטה שהבחירות
תתקיימנה בחודש מרץ 1954. כידוע לכם, בנצרת אין מועצה נבחרת, כי
אם וועדה ממונה, ולפי החוק יש צורך להוועץ עמה על רשימת חברי
ועדת הבחירות, ואני עומד בימים הקרובים לקבל את הרשימה הזאת.
אחר-כך יחלילו להכין את פנקס הבוחרים. אני מקווה שנעמוד בתאריכים
אלה ובגמר החורף נקים את המועצה הנבחרת בנצרת.

ס. חזני: מאחר שאין מסלמים בנצרת מסים, מי
מכלכל בינתיים את תקציב העירייה?

שר הפנים - י. רוקח:
 הוועדה המסונה מטילה ססים, אני מאשר אותם, והיא גובה אותם כמו כל עירייה. על ועדה זו חלים חוקי העיריות. צריך להודות, שהיא איננה ערה כל-כך לבעיות הסוציאליות. אני מקווה שעירייה נבחרת תהיה הרבה יותר פעילה ותספיק במסך העירוני על כל גווניו.

א. פרי:
 אני עוררתי את שאלת הבחירות לעיריית נצרת. מועצת העירייה הזאת היא מסונה; חבירה מסויכים בכהונתם זמן רב, עוד מתקופת המנדאט, מבלי לייצג את הציבור.

לפי החוק, מסמכותו של שר-הפנים לצרף מספר מסויים של אנשים להשלמת רשימת ועדת הבחירות. בדרך כלל, אני מפקפק אם ישנה הצדקה לכך, אבל אם ישנה הצדקה לכך, אין מקום המחייב את שר הפנים להתמסר במסכויותיו יותר מאשר בנצרת. הייתי רוצה ששר הפנים ישתמש במסכויותיו להשלמת רשימת ועדת הבחירות, כדי שהיא תשקף במידה מכסימלית את הכוחות הציבוריים במקום. אני יודע שקמו כוחות ציבוריים חדשים שאין להם כל ייצוג; אני יודע שקיים בנצרת מסיף של מ"מ שאין לו כל דריסת רגל במועצת העירייה, וכן קמו מפלגות אחרות. אני מציע שהשר יתן דעתו על כך בזמן השלמת ועדת הבחירות.

בדעתו הודיע שר הפנים על כך שנצרת תיקבע כמסוב הסחוז, והיה לנו בירור על כך איפה תהיה נפת העסק. ניתנה ע"י שר הפנים גם הבטחה מסויימת בעניין זה. כן ניתנה הבטחה בעניין הקלות מסויימות ביחס למסל הצבאי ועל קביעת אדמיניסטרציה אורחית בנצרת. הרושם הוא כאילו כל הדברים האלה יקעו בחום הנשייה.

שר הפנים - י. רוקח:
 בנוגע להרכב ועדת הבחירות, אני אסקול עניין זה היטב. אינני חייב לקבל את רשימת ועדת הבחירות שחוגש על ידי המועצה המסונה. אני יכול לשנותה, להשליטה או לגרוע ממנה.

בנוגע לקביעת נצרת כמרכז הסחוז, ההחלטה קיימת. אנחנו מתלבטים רק בקשר לבעיית הדיור, וזאלה זו עומדת עכשיו לדיון בפני ועדת חרים. קשה לי גם לסצוא את המסונה על מחוז באר-שבע, כיון שהאנשים אינם רוצים לעבור לשם.

היו"ר נ. חת:
 נחקבלה חלונה מיו"ר מועצת גבעתיים על כך ששר הפנים עומד לספח לעירייה חל-אביב חלק שהוחלט קודם על סיפוחו לגבעתיים. חלחנו בעניין זה מכתב לשר הפנים, והוא ענה שהוא מוכן לחת על כך הסברים לוועדה.

שר הפנים - י. רוקח:
 כידוע, גובלת חל-אביב סצד מזרח ברמת-גן, גבעתיים ובני-ברק. הוועדה אשר קבעה את גבולות חל-אביב ומכיכוחיה הסליצה בשנת 1950 על איחוד רמת-גן גבעתיים ובני-ברק, שאי אפשר אינו יודע היכן הגבולות ביניהם ואשר חלוקתם אינה ברואה גם מבחינה אדמיניסטרטיבית וקטקית. הטלצה זו לא קויימה והחליטו לדחותה לתקופה מאוחרת יותר. עיריית רמת-גן כעסה על כך שהרחיבו את גבולות בני-ברק יותר מאשר את גבולותיה, בעיקר לגבי הצד התעשייתי ובאה בחביעות התרחכות לצד בני ברק, לעבר הירקון ולצד הדרך שבאה מבית-דגון.

ביום בהיר אחד הוזכנתי ע"י שר הפנים, מי שהיה שר-הפנים, הציגו בפני מפה מסונה, אשר בה הראו רמת-גן דורשת את כחצית חל-אביב. אני מבין זכוונת הסו"מ בעניין זה היה כדי

ע.ע.

לא לאפשר את איחוד בני-ברק עם רמת-גן וגבעתיים. סועצת בני-ברק דורשת להיות נפרדת, כיוון שלפי סענחה יש לה צביון דחי, אולם כעת אין רוב דתי בבני-ברק. כאשר רציח לגשת לפחרון בעיה זו, קמה מהומה גדולה.

בינתיים קבע מר שפירא ועדה - והוא עשה זאת במהירות גדולה מאוד - את קבעה את הגבולות. לבני-ברק הוסיפו את השטח בין הירקון לתחנה הרכבת, השטח הרמת-גן רצתה בו. לרמת גן נתנו פיצוי על-חשבון חל-אביב, ובכדי להרגיע את גבעתיים נתנו גם לה פיצוי על חשבון חל-אביב. הצעתי לראש הממשלה יכנס לבעיה ויחליט בעניין זה. המדובר הוא בשטח של אלף דונם, בערך, שהיה שייך לתל-אביב משתי בחינות: מבחינה מוניציפאלית ומבחינת תכנית בנין ערים. הצמנתי את סועצת גבעתיים והצעתי לה להגיע לידי הסכם עם עיריית תל-אביב באופן כזה שיחזירו לתל-אביב את השטח השייך לה מבחינה מוניציפאלית ועיריית תל-אביב הותר לטובת גבעתיים על השטח השייך לה מבחינת תכנית בנין ערים. השטח השייך לעיריית תל-אביב מבחינה מוניציפאלית היא אדמה שעיריית תל-אביב קנתה מהגרמנים עוד ב-1947/8, תכננה אוחרו והעבירה אליו את רמת המים; בנתה עליו שיכונים ביביל עובדי העירייה מיעוץ היכולת. את הסגרים הציבוריים העבירה לקק"ל מחוץ הסכם העיריית-תל-אביב תחבור אותם לסוף 99 שנה. חלק מהשטח הזה יוקדש להקמת בית-הבראה לסחוטרי אמצעים על שם הנקין. העירייה כבר הזמינה תכניות לכך ויש לה גם הכסף הדרוש למטרה זו. חלק מהשטח הזה מיועד גם לשיכון סחוטרי תושבי שכונות העוני. מיניתי וועדה לבירור הבעיה הזאת, אך גבעתיים לא רצתה להסתתף בה. כעת אני מחכה להכרעת ראש הממשלה, ואני מוכן לעמוד בעניין זה בפני כל בית משפט.

ד. הכהן :

איני חושב שאנו יכולים לפסוק על

הדרך שיש לנקוט בעניין זה. מחוץ נסיוני אני יודע שהמעוניינים אינם יכולים להיות אוביקטיביים. הייתי מציע לשר הפנים לכנות ועדה בת 3 אנשים שאינם מחוזבי המקום אך כבינים בבעיות אלו. ועדה זו תעיין בפפות, תשמע דעות ותפסוק.

היו"ר נ. חת :

לדעתי, לא נוכל להיכנס עכשיו לדיון בשאלה זו. אני גם הבינתי שפי שר- הפנים, ייש בדעתו לסגור זאת להכרעת ראש הממשלה.

אבקש את שר הפנים לענות בקשר לשאלת

הממונים על המחוזות.

שר הפנים - י. רוקח :

כידוע, הארץ חולקה ל-6 מחוזות. כאשר נכנסתי לתפקידי, כצאחי שהמחוזות אינם קיימים, קיימתי מו"ט עם המשרדים הנוגעים בדבר כדי שהחלוקה תהיה חופפת, ובסופו של דבר הוחלט כי כל משרד שעובד בצורה אחידה ימשיך אדמיניסטרטיבית צריך לחלק את המנגנון שלו לפי המחוזות הנקבעו. סידור זה הולך ומתקדם.

בשאלתי מדוע יש צורך בממונים על

מחוזות. אני חושב כי טבעי הדבר שיש לחלק לכמה מרכזים את האדמיניסטרציה המספלת בענייני פנים. סידור זה נהוג ברוב הארצות. את איחוד התקציבים של הנועצות המקומיות והמועצות המיזוריות משרתי השנה לידי הממונים על המחוזות, ואני צריך להגיד שכמעט כל התקציבים מאוחדים. לממונים על המחוזות יש גם תפקידים אחרים כגון: הם ראשי ועדות מחוזיות לבנין-

ערים, הם ראשי וועדות דיור בחפי"ח קרקע, הם מספלים במתן היחרי-
יצאה וכדומה. מתפקידם לעזור לעיריות, ובענין זה הם טקבלים גם
הדרכה. אני חושב שזוהי נדיניות בריאה, אשר חביא למקומות את
התועלת המכטיכלית.

כ. חזני : האם מנהל המחוז מאזר את התקציבים,
או שהוא מעביר אותם לשר הפנים.

מר כניאל : תקציבי העיריות עוברים לאיזור השר.
תקציבי הרשויות המקומיות עוברים
לאיזור טכנוני המחוזות. הטכונה על המחוז קבל את ההוראות הדרושות
ומאזר את התקציבים מבלי להעבירם למרכז. לאחר שהוא כבר איזר את
התקציבים, הוא מעביר בקשר לזה דו"ח למרכז.

(שר הפנים ומנהל משרד הפנים עוזבים את הישיבה).

ג. דו"ח הוועדה בקשר למצב הברואים בנגב:

היו"ר נ. חת : הוועדה שטיפלה בבעיה זו קיבלה חומר
רב, קיבלה תזכירים, שלחה אותם למשרדים
טוניים, קיבלה חסובות מהממשלה הצבאית וממשרדים מסלחיים וניסתה לסכם
את הבעיה.

חלונות הברואים היו כהוכזות במתי
בעיות: בעיות שהזמן גרמן כמו חלוקת מזון, בעיות שהיו צריכים
לתקנן בדרך אדמניסטרטיבית וחלקן באמת תוקנו. יחד עם זאת התעוררו
כמה בעיות יסודיות: בעית הזסח הסגור, בעית הנזקים הנגרמו ע"י
ההעברה לססח הסגור ועוד כמה בעיות שכאשר רצינו לסכמן הראינו שלא
נוכל לעשות זאת לפני הפגרה. ישנן גם בעיות שלא כדאי לסכמן מבלי
לקבל אינפורמציה כחאימה מאנשים בעלי ניסיון.

מסיבות אלו לא טיכמה ועדת הטכונה
את דעתה בקשר למצב הברואים בנגב ותעשה זאת לאחר הפגרה. היא
גם החליטה להודיע על כך לכל הסעוניים.

הו"ח ל ט : לדחות את הכירור הסופי של
הבעיה לאחר הפגרה.

ד. טיכום בקשר להעלאת קרובים מצפון אפריקה:

היו"ר נ. חת : שמענו כמה מסלחות בקשר לבעיה זו.
לפני כחודש יכית הצעתי נוטח לטיכום

הדיון בבעיה זו, אשר חלק ממנו היתה עצה להקים ליד הסוכנות ועד
מייעץ שיטחפו בו גם באי-כוח העולים מצפון אפריקה. חברי הוועדה
הביעו את דעתם, כי לפני שאנו נוחנים עצות לפוסדות זאינם כפופים
לנו, כדאי להתייעץ קודם עם הסוכנות. בינתיים נסע מר רפאל לחו"ל
וחבר הוועדה, מר כלפון, דיבר עם היו"ר הנהלח הסוכנות, מר לוקר.

ע.ע.

ועדת הפנים
25.8.53

א. כלפון:
ההצעה להקים ליד הסוכנות ועד מייצע שיחתפו באו גם באי-כוח העולים נצפון אפריקה, לא נראתה לכר לוקר, כיון שאז יצטרכו, לפי דעתו, לקבוע סידור זה גם לגבי עולים מארצות אחרות. כאשר פר רפאל יחזור ארצה אתייעץ אתו על כך.

היו"ר נ. חת:
מכיון חמר רפאל אינו נמצא כעת בארץ, אני מציע לדחות את סיכום הבירור בבעיה זו לאחר הפגרה.

ט. בגין:
אני מציע לוועדה לקבל את ההחלטה הבאה: ועדת הפנים הגיעה לכלל דעה שיש צורך דחוף ביותר להעלות, ללא דיחוי, את כל קרוביהם של אזרחי המדינה הנמצאים באפריקה הצפונית. החלטה כזאת היא בגדר טכנו הנועדה, והיא מועבר למטחלה ולמוסד המיוחף של הסוכנות והמטחלה.

ז. הלל:
אני כפקפק אם יש צורך בהקמת מוסד כזה. אני בעד פתרון הבעיה, אך מוסד מייצע כזה יביא רק לסיבוכים. אני מציע לדחות את ההחלטה לאחר הפגרה.

ט. הונג:
אני מצטרף להצעה חבר-הכנסת בגין, אך מציע להזמית את הסלים "צפון אפריקה", כי המדובר הוא לגבי קרוביו של כל אזרח ואזרח.

אולם החלטה כזאת אינה פותרת את הבעיה. אני מציע לקבל החלטה נוספת הקובעת, כי בראשית הכוזב הבא של הכנסת תוב הוועדה עם הגופים המעוניינים כדי להסיר את המכשולים הבולמים את עליית הקרובים.

ג. פלג:
אני מציע לקבל חצי החלטות: א. סיכום הדיון באופן טופי ייעשה ליד לאחר הפגרה; ב. לקבוע כמסקנות ביניים את הרעיון הטוב של העלאת קרוביה, כבלי לציין בהחלטה זו שהמכוון הוא רק לגבי העלאת יהודי צפון-אפריקה.

הוחלט: לדחות לאחר הפגרה את הסיכום בקשר להעלאת קרובים מצפון אפריקה.

היו"ר נ. חת:
אני סודה לכח וכאחל לכם פגרה נעימה.